

**Zakelijke beschrijving bij het verzoek tot
aanwijzing van onroerende zaken ter onteigening
op grond van titel IV van de
onteigeningswet ten name van de
gemeente Krimpenerwaard.**

- - -

**Onteigening ter uitvoering van het
bestemmingsplan
Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard
van de gemeente Krimpenerwaard.**

-

Onteigeningsplan Veenweiden Krimpenerwaard.

Zakelijke beschrijving bij het verzoek tot aanwijzing van onroerende zaken op grond van titel IV van de onteigeningswet voor de uitvoering van het bestemmingsplan Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard (onteigeningsplan Veenweiden Krimpenerwaard).

Inhoudsopgave

1. Aanhef.....	2
2. Aanleiding, nut en noodzaak werk en urgentie onteigening	2
2.1 Aanleiding, nut en noodzaak.....	2
2.2 Planning, urgentie en financiële uitvoerbaarheid	4
2.3 Verzoeker om onteigening.....	5
2.4 Noodzaak tot onteigening	6
3. Grondslag/rechtsbasis onteigening	7
3.1 Bestemmingsplan	7
3.2 Bestemmingen.....	7
3.3 Plangebied	7
4. Wijze van planuitvoering (te realiseren werken)	7
4.1 Bestaande situatie	7
4.2 Toekomstige situatie (te realiseren werken)	8
4.2.1 Doelstellingen.....	8
4.2.2 Voorgenomen inrichting algemeen	9
4.2.3 Deelgebieden, inrichting en inrichtingsmaatregel(en) per perceel.....	12
5. Ter onteigening aan te wijzen onroerende zaken.....	13
6. Gemeente.....	13
7. Tenaamstelling onteigening	14

1. Aanhef

Deze zakelijke beschrijving behoort bij het verzoek van de gemeenteraad van Krimpenerwaard tot aanwijzing van onroerende zaken ter onteigening op grond van titel IV (artikelen 77 en 78) van de onteigeningswet, voor de uitvoering van het bestemmingsplan Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard (Onteigeningsplan Veenweiden Krimpenerwaard).

2. Aanleiding, nut en noodzaak werk en urgentie onteigening

2.1 Aanleiding, nut en noodzaak

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het natuurbeleid in Nederland is lange tijd vooral gericht geweest op het beschermen van gebieden met bijzondere natuurwaarden. Vanaf de jaren zeventig van de vorige eeuw is er meer aandacht gekomen voor de afnemende natuurwaarden in het agrarisch gebied. In 1990 werd in het Natuurbeleidsplan van (toen) het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit een nieuwe koers ingezet, gericht op het herstellen van al verloren natuurwaarden: de zogeheten natuurontwikkeling. Hoofddoelstelling van dat beleid werd de duurzame instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van de natuurlijke en landschappelijke waarden. Dit gebeurde met het oog op de betekenis van de natuur en het landschap voor de mens en het respect voor de zelfstandige waarden die aan de natuur werden toegekend.

Om de doelstelling te bereiken, werd in het Natuurbeleidsplan de zogeheten Ecologische Hoofdstructuur (EHS) geïntroduceerd. Doel daarvan was het creëren van een samenhangend netwerk van belangrijke natuurgebieden door bestaande en nieuw te ontwikkelen natuurgebieden met elkaar te verbinden. Op deze wijze zouden planten zich over verschillende natuurgebieden kunnen verspreiden en dieren zouden van het ene naar het andere gebied kunnen gaan.

In 2013 is de EHS omgedoopt tot Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het NNN is kortweg een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden in Nederland. Het doel van het NNN is de achteruitgang van het areaal aan natuur en van de biodiversiteit te stoppen door een samenhangend netwerk van natuurgebieden te creëren. Dit wordt gerealiseerd door natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden door verwerking, inrichting en beheer van aangrenzende en tussenliggende landbouwgronden. De provincies zijn verantwoordelijk voor het realiseren van dit netwerk.

Verantwoordelijkheid provincie Zuid-Holland

In de provincie Zuid-Holland ligt de Krimpenerwaard, een waardevol en karakteristiek veenweidegebied, globaal gelegen tussen de stedelijke gebieden van Gouda en de Rotterdamse regio. Het gebied wordt omsloten door de rivieren de Hollandse IJssel en de Lek en het veenriviertje de Vlist.

In de Krimpenerwaard wordt al vele jaren gewerkt aan de verbetering van zowel de landbouwstructuur als de aanleg van nieuwe natuur. Aanvankelijk, dat wil zeggen tot begin jaren negentig van de vorige eeuw, was de aandacht vooral gericht op de verbetering van de landbouwkundige status. Vanaf het begin van de jaren negentig is hier een substantiële natuuropgave aan toegevoegd. In 1999 stelden gedeputeerde staten van Zuid-Holland het Raamplan Landinrichting vast, waarin deze opgave werd gespecificeerd. In het kader van - toen nog - de EHS diende in de Krimpenerwaard 2.450 ha nieuwe natuur te worden ontwikkeld. Om dit te kunnen bereiken ondertekenden dertien overheden en maatschappelijke organisaties in 2005 het zogeheten Veenweidepact Krimpenerwaard, waarin afspraken werden gemaakt om het waardevolle agrarische cultuurlandschap in de Krimpenerwaard met bijbehorende natuurwaarden te behouden en te ontwikkelen.

In 2010 wijzigt de inhoud en context van de natuuropgave echter als gevolg van het regeerakkoord van het kabinet Rutte II. Daarin wordt opgenomen dat de EHS in 2027 herijkt zal zijn gerealiseerd. Deze veranderde context leidt ertoe dat de provincie Zuid-Holland, het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard en de dan nog zelfstandige gemeenten Bergambacht, Ouderkerk, Nederlek, Schoonhoven en Vlist¹ in december 2014 de Gebiedsovereenkomst Veenweiden Krimpenerwaard 2014-2021 tekenen (hierna: de Gebiedsovereenkomst 2014), als opvolger van het Veenweidepact Krimpenerwaard. Het streven blijft hierin gericht op de integrale gebiedsontwikkeling en wel in 2021. De Gebiedsovereenkomst 2014 regelt de samenwerking van de genoemde overheden bij de realisatie van drie opgaven in de Krimpenerwaard, te weten:

1. de opgave natuur, die bestaat uit de realisatie van circa 2.250 ha natuur, gecombineerd met een bijpassend robuust en duurzaam watersysteem in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en het tegengaan van bodemdaling;
2. de opgave landbouw, die de versterking van de duurzame agrarische functie van de Krimpenerwaard betreft en
3. de opgave recreatie en toerisme, die het versterken van recreatie en toerisme in de Krimpenerwaard betreft.

Ter uitwerking van genoemde gebiedsovereenkomst sluiten de provincie Zuid-Holland, het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard en de gemeente Krimpenerwaard in 2015 de Uitvoeringsovereenkomst Krimpenerwaard 2015-2021.

In de gebieds- en uitvoeringsovereenkomst is bepaald dat de natuuropgave in de Krimpenerwaard bestaat uit de aanleg van circa 2.250 ha natuur in het kader van het NNN, gecombineerd met een bijpassend robuust en duurzaam watersysteem in het kader van de KRW en het tegengaan van bodemdaling. Hierbij betreft het tegengaan van bodemdaling een meekoppelend belang, het halen van de doelstellingen in het kader van het NNN en KRW heeft prioriteit. Voor de natuuropgave worden grote zelfstandig functionerende leefgebieden voor (weide)vogels en kwetsbare soorten (flora en fauna) die thuishoren in het veenweidelandschap ontwikkeld. Er worden watermaatregelen getroffen die noodzakelijk zijn voor het behalen van de natuurdoelen en de doelstellingen op grond van de KRW. De realisatie van de circa 2.250 ha past niet in bestaande bestemmingsplannen. Om de realisatie niettemin planologisch mogelijk te maken, heeft de gemeente-

¹ Deze gemeenten zijn per 1 januari 2015 opgegaan in de nieuwe gemeente Krimpenerwaard.

raad van Krimpenerwaard besloten tot de vaststelling van het bestemmingsplan Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard (zie hierna onder 3).

De natuuropgave in de Krimpenerwaard wordt gerealiseerd in het gebied van het NNN, dat daarvoor is begrensd in de Verordening Ruimte van de provincie Zuid-Holland. Dit gebied bestaat uit de deelgebieden Bergambacht-West, Den Hoek, Oudeland, Berkenwoudse Driehoek, Achterbroek, De Nesse, Kattendijkblok, Middelblok, Veerstalblok, Bilwijk en Kadijk-West. Zie voor de ligging van deze gebieden het onderste kaartje op pagina 8 van de toelichting bij het bestemmingsplan Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard; onteigeningsstukken, tabblad B-4).

2.2 Planning, urgentie en financiële uitvoerbaarheid

Planning en urgentie

Zoals onder 2.1 opgemerkt dient de natuuropgave in de Krimpenerwaard in de vorm van 2.250 ha nieuwe natuur, op grond van de Gebiedsovereenkomst 2014 uiterlijk in 2021 te zijn gerealiseerd. Voor een deel zijn daarvoor gronden nodig die eigendom zijn van met name particulieren, organisaties en bedrijven. Dit betreft een oppervlakte van ongeveer 430 ha (stand van zaken begin januari 2019). In 2017 is overleg met genoemde partijen gestart om te komen tot afspraken over het zelf realiseren van de natuur dan de minnelijke verwerving van de gronden die daarvoor nodig zijn.

Er is nog niet gestart met de aanbesteding en gunning van de uit te voeren werken omdat nog onzeker is wanneer de benodigde gronden in eigendom zullen zijn verkregen. Zodra er zicht is op verwerving van de gronden zal de aanbesteding en gunning worden gestart. De gemeente verwacht eind 2020 de gronden desnoods via gerechtelijke onteigening in bezit te verkrijgen. Het streven is erop gericht om dan ook de aanbesteding en gunning te hebben afgerond. Begin 2021 zal dan worden gestart met de werkzaamheden op de betrokken gronden, zodat de doelstelling van realisering van de nieuwe natuur in 2021 kan worden behaald.

Overigens wordt met uitvoering van de inrichtingsmaatregelen en -werken niet gewacht tot alle gronden beschikbaar zijn. Op de gronden die minnelijk zijn aangekocht worden de werken uitgevoerd en op de gronden die kunnen worden aangekocht kan ook direct met de uitvoering van de werkzaamheden en met inrichting van de natuur worden gestart. Er is en wordt dan ook al gewerkt aan de realisering van het plan.

Financiële uitvoerbaarheid

Gewezen kan worden op hetgeen hierover is opgemerkt in hoofdstuk 7 (Financiële uitvoerbaarheid) van de toelichting bij het bestemmingsplan (onteigeningsstukken, tabblad B-5). Gelet op het daar gestelde is de financiële uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan verzekerd.

2.3 Verzoeker om onteigening

Op grond van artikel 77, aanhef en eerste lid, van de onteigeningswet (titel IV) kan onteigening plaatsvinden onder meer voor de uitvoering van een bestemmingsplan. Uit artikel 78, eerste lid, van de onteigeningswet vloeit voort dat de gemeenteraad als algemeen bestuur van de gemeente en door tussenkomst van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bevoegd is tot het indienen van een verzoek bij de Kroon om de gronden die nodig zijn voor de uitvoering van een bestemmingsplan op de grondslag van genoemd artikel 77 bij koninklijk besluit ter onteigening aan te wijzen. Voor de uitvoering van de natuurontwikkeling in de Krimpenerwaard heeft de gemeenteraad van Krimpenerwaard het bestemmingsplan Natuurontwikkeling Veenweiden Krimpenerwaard vastgesteld (zie verder 3.1). De raad heeft in zijn vergadering van 5 maart 2019 besloten om op grond van zojuist genoemd artikel 78, eerste lid, van de onteigeningswet een verzoek ter uitvoering van dit bestemmingsplan in te dienen bij de Kroon.

Overigens wordt over de rol van de provincie Zuid-Holland en de gemeente Krimpenerwaard het volgende opgemerkt.

Zoals onder 2.1 opgemerkt zijn de provincies verantwoordelijk voor de realisering van het NNN. De provincie Zuid-Holland is wat betreft de verantwoordelijkheid voor de realisatie van de natuur in de Krimpenerwaard in overleg getreden met de gemeente Krimpenerwaard en het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard. Dit overleg heeft geleid tot de ondertekening van de Gebiedsovereenkomst 2014. Hiermee zijn partijen vanuit hun respectievelijke wettelijke taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden gekomen tot een samenwerking en bundeling van krachten op basis waarvan de integrale uitvoering van de opgaven voor zowel de natuur als de landbouw en recreatie en toerisme in de Krimpenerwaard wordt gerealiseerd.

De gemeente Krimpenerwaard heeft als uitvloeisel van de gemaakte afspraken zorg gedragen voor de totstandkoming van het bestemmingsplan Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard en is ook verantwoordelijk voor de realisering van het bestemmingsplan en daarmee voor de realisering van de natuurontwikkeling. De gemeente heeft daartoe de provincie Zuid-Holland afspraken gemaakt over het proces om te komen tot de verwerving en onteigening van de gronden die voor de natuurontwikkeling nodig zijn. De afspraken zijn vastgelegd in de Gebiedsovereenkomst 2014, de Uitvoeringsovereenkomst Krimpenerwaard 2015-2021 en in een aanvulling op de Uitvoeringsovereenkomst 2015-2021. Gemeente en provincie hebben in de overeenkomsten onder meer afgesproken dat de provincie het minnelijk overleg met de eigenaren en rechthebbenden voert, namens de gemeente. Biedingen gericht op de verwerving van de benodigde gronden gaan uit van de gemeente Krimpenerwaard. Indien het minnelijk overleg niet tot overeenstemming leidt voert de gemeente ook de administratieve en gerechtelijke onteigeningsprocedures. De genoemde overeenkomsten zijn bij de onteigeningsstukken gevoegd (zie tabblad B-5).

2.4 Noodzaak tot onteigening

De gronden (onroerende zaken), waarop de realisatie van de circa 2.250 ha natuur in de Krimpenerwaard is voorzien, zijn nog voor circa 600 ha in eigendom en gebruik bij particulieren, organisaties en bedrijven. Dit betekent dat de gemeente Krimpenerwaard de medewerking van deze partijen (hierna: belanghebbenden) zal moeten verkrijgen om de natuur te kunnen realiseren. Voor de realisatie van de nieuwe natuur is en wordt nadrukkelijk ingezet op zelfrealisatie. Met name geldt dit voor de gebieden met de bestemming natuur-extensief agrarisch mede gebruik. In 2017 zijn belanghebbenden benaderd met de vraag of zij tot het zelf realiseren van de natuur over zouden willen gaan. Met die belanghebbenden die hier positief op reageerden is overleg gestart over zelfrealisatie. Met de belanghebbenden die niet positief op de mogelijkheid tot zelfrealisatie reageerden is in 2017 minnelijk overleg gestart over de aankoop van de benodigde gronden.

Alle belanghebbenden hebben hierna op 8 februari 2018 een brief met informatie over de grondverwerving ontvangen. Vervolgens zijn de gronden getaxeerd en is het overleg over zelfrealisatie van de natuur dan wel aankoop van de gronden voortgezet. In juli, augustus en september 2018 hebben alle belanghebbenden brieven ontvangen, hetzij over de zelfrealisatie hetzij over aankoop. De belanghebbenden die te kennen hebben gegeven over te willen gaan tot zelfrealisatie kunnen een "Vaststellingsovereenkomst zelfrealisatie" afsluiten. Dit is met name van belang voor bedrijven die extra grond nodig hebben voor hun toekomstige bedrijfsvoering. Er worden afspraken vastgelegd over het proces om te komen tot een volgende stap gericht op zelfrealisatie. Is er overeenstemming bereikt over zelfrealisatie dan wordt dit vervolgens vastgelegd in een "Uitvoeringsovereenkomst zelfrealisatie" met onder andere afspraken over de inrichting en een kwalitatieve verplichting om het beheer en onderhoud van de natuur op lange termijn te waarborgen.

De belanghebbenden die te kennen hebben gegeven in principe tot zelfrealisatie te willen overgaan hebben in juli, augustus en september 2018 overigens ook aanbiedingen gericht op de aankoop van de benodigde gronden ontvangen, voor het geval er toch geen overeenstemming over zelfrealisatie kan worden bereikt. De belanghebbenden die niet tot zelfrealisatie wilden/willen overgaan hebben hoe dan ook aanbiedingen gericht op de aankoop van hun gronden ontvangen.

Na de brieven van juli, augustus en september 2018 is het minnelijk overleg met belanghebbenden over zelfrealisatie dan wel aankoop van de gronden voortgezet. Eind december 2018 hebben belanghebbenden opnieuw biedingen ontvangen. Hierbij hebben enkele belanghebbenden aangepaste biedingen ontvangen in verband met wijzigingen in de begrenzing van het bestemmingsplan Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard (naar aanleiding van ingediende zienswijzen tegen het ontwerpbestemmingsplan). Ook hierna is het minnelijk overleg voortgezet.

Het voortgezet overleg heeft nog niet in alle gevallen tot (volledige) overeenstemming geleid, hetzij over de zelfrealisatie van de natuur hetzij over de aankoop van de gronden. Het overleg zal hoe dan ook worden voortgezet en mogelijk alsnog tot overeenstemming

leiden, maar om de natuur uiterlijk in 2021 te kunnen realiseren is inzet van het onteigeningsinstrument nodig.

3. Grondslag/rechtsbasis onteigening

3.1 Bestemmingsplan

Om de realisering van de circa 2.250 ha natuur in Krimpenerwaard planologisch mogelijk te maken heeft de gemeente Krimpenerwaard het ontwerpbestemmingsplan Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard in procedure gebracht. Dit ontwerp heeft van 29 augustus 2018 tot en met 9 oktober 2018 ter inzage gelegen. Rekening houdend met de in deze periode ingediende zienswijzen heeft de gemeenteraad van Krimpenerwaard het bestemmingsplan op 29 januari 2018 vastgesteld. Tegen dit vaststellingsbesluit kan beroep in worden gesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Hierdoor is het plan nog niet onherroepelijk.

3.2 Bestemmingen

Binnen het plangebied van het bestemmingsplan Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard en op de ter onteigening aan te wijzen onroerende zaken gelden ingevolge dat plan de volgende enkelbestemmingen: Natuur (N), Natuur – Bestaad (N-B) en Natuur – Extensief agrarisch medegebruik (N-EA).

Binnen het plangebied van het bestemmingsplan Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard en op de ter onteigening aan te wijzen onroerende zaken gelden ingevolge dat plan de volgende dubbelbestemmingen: Leiding – Brandstof (L-B), Leiding – Gas (L-G), Leiding – Hoogspanningsverbinding (L-HV), Leiding – Riool (L-R), Leiding – Water (LW), Waarde – Archeologie 1 tot en met 7 (respectievelijk WR-A1 tot en met WR-A7), Waarde – Cultuurhistorie 2 (WR-C2) en Waterstaat – Waterkering (WS-WK).

3.3 Plangebied

Het plangebied van het bestemmingsplan Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard bestaat uit gronden die gelegen zijn in het buitengebied van de gemeente Krimpenerwaard. De ligging en begrenzing is toegelicht in paragraaf 1.2 van de toelichting bij het bestemmingsplan en in de figuur die in deze paragraaf (pagina 10) is opgenomen. De toelichting is bij de onteigeningsstukken gevoegd, zie tabblad B-4.

4. Wijze van planuitvoering (te realiseren werken)

4.1 Bestaande situatie

De gronden in het plangebied bestaan thans voor het overgrote deel uit open landbouwgronden die worden gebruikt voor de melkveehouderij. Het betreft lange smalle kavels die van elkaar gescheiden worden door sloten. Hier en daar liggen kleine bestaande natuurgebiedjes, zoals blokboezems, pestbosjes en eendenkooien.

Het plangebied maakt deel uit van de Krimpenerwaard, een uitgestrekt veenweidegebied, gelegen tussen de Hollandsche IJssel, de Lek en het veenriviertje de Vlist. Aan de randen van de waard langs de Hollandsche IJssel en de Lek domineren de zware rivierdijken, waaraan de meeste bebouwing ligt: een vrijwel ononderbroken bewoningslint, op een aantal plaatsen verdicht tot dorpen en enkele kleine steden. Het open vlakke veenweidegebied achter de rivierdijken kenmerkt zich door een gaaf verkavelingspatroon van middeleeuwse ontginningen, met karakteristieke langgerekte percelen en poldersloten, polderkades, weteringen, veenstromen (onder andere de Vlist) en langgerekte bebouwingslinten. De historische landschapsstructuren van de Krimpenerwaard zijn niet uniek in Nederland, maar de omvang van het gebied en vooral de gaafheid ervan zijn dat wél. De Krimpenerwaard vormt samen met de Lopikerwaard een van de grootste aaneengesloten veenweidegebieden van Nederland. De herkenbaarheid is groot: behalve de verstedelijking rond Krimpen aan den IJssel (in het uiterste westen van de waard) in de periode na 1960 en de aanleg van het Loetbos in de jaren zeventig van de twintigste eeuw, zijn er sinds 1600 nauwelijks grootschalige ruimtelijke ingrepen geweest. De gaafheid van de Middeleeuwse landschapsstructuren is een belangrijke onderscheidende factor.

In de toelichting bij het bestemmingsplan Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard wordt nader ingegaan op de bestaande situatie (aspecten cultuurhistorie, landschap, bodem en water en functionele structuur; toelichting pagina 13 tot en met 22, onteigeningsstukken tabblad B-4).

4.2 Toekomstige situatie (te realiseren werken)

4.2.1 Doelstellingen

Onderscheid in gebieden

De natuuropgave in de Krimpenerwaard omvat de realisatie van 2.250 ha natuur als onderdeel van het NNN, met als natuurdoelen de ontwikkeling van weidevogelgrasland, botanisch grasland en kleinschalige landschapselementen. Voor het NNN-gebied in de Krimpenerwaard geldt ook een wateropgave voor de verbetering van de chemische en ecologische waterkwaliteit die voortvloeit uit de KRW. Aangezien in het veenweidegebied land en water sterk met elkaar verweven zijn, is de KRW-opgave onderdeel van de natuuropgave in de Krimpenerwaard. De KRW vormt daarmee de basis voor de natuuropgave. De ligging en begrenzing van het NNN-gebied is vastgelegd in de Verordening Ruimte van de provincie Zuid-Holland.

Omdat er sprake is van een zekere spanning tussen natuur- en waterdoelen, de mogelijkheden voor agrarisch medegebruik, de te treffen maatregelen en de beschikbare middelen is binnen het NNN-gebied een prioriteitsstelling aangebracht voor de te bereiken doelen. Deze prioriteitsstelling is gericht op:

1. waar en in welke gebieden primair wordt ingezet op realisatie van de KRW-doelen;
1. waar andere natuurdoelen (bijvoorbeeld weidevogelgrasland of botanisch grasland) het primaat hebben en

2. waar agrarisch medegebruik mogelijk is en wellicht beperkingen kan stellen aan de te bereiken natuur- en waterdoelen.

De prioriteitsstelling heeft er toe geleid dat binnen de NNN-begrenzing in de Krimpenerwaard blauwe, groene, gele en oranje gebieden worden onderscheiden. Verwezen kan worden naar het kaartje op pagina 38 van de toelichting bij het bestemmingsplan (zie onteigeningsstukken, tabblad B-4).

Toelichting op de gehanteerde kleuren:

- blauw gebied: het primaat ligt bij de KRW-doelen. Dit betreft een kernzone langs de aanvoerroutes voor schoon water. Het primaat bij de KRW betekent dat ambities van het gebied erop zijn gericht om 100% doelbereik voor de KRW te realiseren, waarbij wordt geschat dat het doelbereik voor andere natuurdoelen, zoals weidevogelnatuur of botanisch grasland 80-90% zal zijn (hoge natuurdoelen);
- groen gebied: KRW-belang weegt iets minder sterk, omdat deze geen onderdeel uitmaken van het wateraanvoercircuit en daardoor minder of geen invloed hebben op de waterkwaliteit in de andere natuurgebieden. Daarom wordt hier het primaat gelegd (100% doelbereik) bij het natuurdoel met de beste potenties voor dit gebied, te weten weidevogelgrasland. Het KRW-doelbereik wordt geschat op 80-90% (hoge natuurdoelen);
- groenblauw gebied: KRW-belang weegt iets minder sterk, omdat deze geen onderdeel uitmaken van het wateraanvoercircuit en daardoor minder of geen invloed hebben op de waterkwaliteit in andere natuurgebieden. Daarom wordt hier het primaat gelegd (100% doelbereik) bij het natuurdoel met de beste potenties voor dit gebied, te weten botanisch grasland. Het KRW-doelbereik wordt geschat op 80-90% (hoge natuurdoelen);
- geel gebied: uitdrukkelijke inzet op natuurbeheer door inzet van agrarisch medegebruik. Het KRW- en natuurdoelbereik wordt afgestemd op de mogelijkheden van het agrarisch medegebruik. Daarom is hier sprake van lager doelbereik. Zowel het KRW-doelbereik als het natuurdoelbereik wordt geschat op 60-80% (lage natuurdoelen);
- oranje gebied: natuurgebieden die vanwege hun ligging en besluitvorming waterstaatkundig onderdeel uitmaken van een gebied waarin de natuur en agrarische functie verweven zijn. Het KRW- en natuurdoelbereik wordt derhalve afgestemd op deze fysieke gesteldheid. Natuur en agrarisch gebruik zijn waterstaatkundig niet te scheiden (lage natuurdoelen);

De gele gebieden sluiten altijd aan op de blauwe gebieden en er is een relatie tussen de natuurdoelen in de gele en de blauwe gebieden. De gele gebieden zijn namelijk ondersteunend aan de doelen in het blauwe gebied. Ze zijn niet los van elkaar te zien.

4.2.2 Voorgenomen inrichting algemeen

De natuuropgave in de Krimpenerwaard bestaat, zoals al genoemd, uit de realisatie van 2.250 ha natuur in het kader van het NNN. Hierbij gaat het om het herstellen van grote zelfstandig functionerende leefgebieden voor weidevogels en karakteristieke flora en fauna die van oudsher thuis horen in het veenweidegebied. De leefgebieden vormen een robuuste ecologische structuur door verbinding met elkaar. De aanleg van deze leef-

gebieden wordt gecombineerd met een bijpassend robuust en duurzaam watersysteem in het kader van de KRW en het tegengaan van bodemdaling.

De natuurlijke en landschappelijke situatie aan het begin van de vorige eeuw vormt het referentiebeeld. De Krimpenerwaard is een veenweidegebied waarin door eeuwenlang extensief agrarisch beheer de verscheidenheid van natuurlijke processen en omstandigheden van het laagveengebied is vergroot. De natuurontwikkeling in de Krimpenerwaard is onderdeel van een gebiedsproces waarin (natuur)doelen zijn gesteld die op landschapsniveau een bepaalde ruimtelijke samenhang vereisen. Voor het NNN in de Krimpenerwaard is in de Gebiedsovereenkomst 2014 en in het Natuurbeheerplan van de provincie Zuid-Holland (2018) een bepaalde verhouding in natuurtypen ten doel gesteld. Deze verhouding is grofweg in te delen in:

- 50% weidevogelnatuur;
- 35% botanische natuur;
- 15% kleinschalige landschapselementen.

Waternatuur komt binnen alle natuurtypen voor in de vorm van sloten, vaarten, plassen en poelen. Van belang is bij de lokalisatie van natuurtypen de beste potenties te benutten, maar ook de ecologische verbinding voor soorten in het oog te houden. Veel soorten van vochtige en natte graslanden, zowel flora als fauna, zijn namelijk slechte verspreiders. Uiteindelijk dient er een natuurlint te ontstaan die kan dienen als leefgebied en voor (genetische) uitwisseling.

Weidevogelnatuur

De gewenste weidevogelnatuur in de Krimpenerwaard bestaat uit grootschalige, open gebieden waar graslanden worden beheerd ten behoeve van grote aantallen weidevogels. Weidevogelgrasland omvat een mix van droge en vochtige graslanden, met beperkt ook wat natte graslanden. Het betreft hier zowel kruidenrijke, licht voedselrijke graslanden als meer productieve en soortenarmere voedselrijke graslanden.

Het grasland bestaat uit ijler gras met veel bloemen en insecten. Jonge weidevogels kunnen gemakkelijk schuilen en foerageren in deze graslanden en de grond is vaak wat natter zodat de volwassen weidevogels o.a. makkelijk wormen kunnen vangen. De eisen die de weidevogels stellen, maakt dat vogelgraslanden niet (meer) passen in het reguliere agrarisch bedrijf. Bij de inrichting en het beheer van weidevogelnatuur staat het voeren van een mozaïekbeheer centraal. De diverse onderdelen van het mozaïek zijn verschillend qua beheer, de opbrengst en inpasbaarheid in de agrarische bedrijfsvoering wat kansen biedt voor combinaties met andere functies.

Weidevogelnatuur op gebiedsniveau bevat in ieder geval de volgende natuurbeheertypen:

- vochtig weidevogelgrasland (N13.01);
- kruiden- en faunarijk grasland (N12.02) en
- vochtig hooiland (N10.02).

Botanische natuur

De gewenste botanische natuur in de Krimpenerwaard bestaat uit verschillende graslandtypen op voedselarme tot matig voedselrijke grond en omvat zowel kruidenrijk hooi- en weiland als vochtige schraalgraslanden. Deze graslanden hebben bijna altijd een verleden als boerengrasland. Van oudsher kwamen schrale soortenrijke graslanden veel voor in de Krimpenerwaard.

Botanische natuur op gebiedsniveau bevat in elk geval de volgende natuurbeheertypen:

- veenmosrietland en moerasheide (N06.01);
- nat schraalland (N10.01);
- vochtig hooiland (N10.02), en
- kruiden- en faunarijk grasland (N12.02).

Kleinschalige landschapselementen

Van oudsher komen in de Krimpenerwaard natuurwaarden voor die aansluiten bij de cultuurhistorie en het agrarisch gebruik zoals dat tot minstens een halve eeuw geleden werd uitgeoefend. Karakteristieke, cultuurhistorische elementen zoals eendenkooien, pestbosjes, blokboezems en veenputten zijn het behouden en verbinden waard. Veel bijzondere soorten, zoals de groene glazenmaker, waterspitsmuis en ringslang, vinden hier hun biotoop. Sinds het midden van de 19e eeuw zijn veel landschapselementen uit de Krimpenerwaard verdwenen en is de samenhang tussen deze elementen achteruitgegaan. Door meer samenhang en verbinding te creëren tussen deze gebieden kunnen deze soorten terugkeren. Het gaat bij de kleinschalige landschapselementen dus om behoud en herstel, maar ook om het verbeteren van samenhang met de rest van het landschap. Tot de kleinschalige landschapselementen binnen de Krimpenerwaard behoren in ieder geval de volgende natuurbeheer- en landschapstypen:

- eendenkooi (N17.04),
- moeras (N05.01),
- gemaaid rietland (N05.02),
- hoog- en laagveenbos (N14.02),
- ruigteveld (N12.06),
- natuurvriendelijke oever (L01.15),
- houtwal en houtsingel (L01.02)
- en poel en klein historisch water (L01.01).

Dit zijn meestal landschapselementen die reeds aanwezig zijn in het landschap.

Waternatuur

Belangrijkste wateren in de Krimpenerwaard zijn de sloten. De natuur van de sloten en vaarten in de Krimpenerwaard is van groot belang voor de karakteristieke natuur. Doel is in deze sloten waterplanten en dieren terug te brengen die van oudsher thuishoren in de Krimpenerwaard. De oevers bieden kansen voor flora en fauna die gebonden zijn aan vochtige en natte omstandigheden, zoals waterspitsmuis en slobbeend. Door weinig bemesting via het land en de beperkte drooglegging (waardoor weinig voedingsstoffen via oxidatie beschikbaar komen) kan het water binnen de hydrologisch geïsoleerde natuurgebieden een goede waterkwaliteit krijgen. Hierdoor ontstaan mogelijkheden voor ontwikkeling van soortenrijke watervegetaties met ander andere krabbenscheer,

waterlelie en fonteinkruiden. Waterplanten nemen het voedsel uit het water op, waardoor algen geen kans krijgen om te groeien. De watervegetaties zorgen er zodoende voor dat het water helder blijft. Ook biedt het ruimte aan kenmerkende fauna zoals de kleine modderkruiper, bittervoorn, groene glazenmaker en zwarte stern en draagt zo bij aan de ecologische verbinding door het gebied.

Eén van de kenmerkende planten die in de veensloten thuishoort is de krabbenscheer. Deze plant is uitermate belangrijk voor onder andere gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker en zwarte stern. Ook voor vissen is het belangrijk dat er veel waterplanten zijn. Zo kunnen jonge visjes schuilen voor bijvoorbeeld snoeken. In de waterplanten zitten ook veel (onderwater) insecten die weer het voedsel vormen voor veel vissen. Waternatuur in de Krimpenerwaard omvat de KRW-watertypen gebufferde laagveensloot (M8) en laagveen vaart (M10) en de natuurbeheer- en landschapstypen zoete plas (N04.02), moeras (N05.01), poel en klein historisch water (L01.01) en natuurvriendelijke oever (L01.15). Deze natuurbeheertypen dekken echter niet de variatie in waternatuur die binnen een veenweideslotennetwerk mogelijk is. Het streven is een variatie aan waternatuur te krijgen. Met het oog hierop is daarom een aantal "slootbeheertypen" omschreven: kroos of draadalgensloot, uniform begroeide sloot (uniform submers), gevarieerd begroeide sloot (gevarieerd submers), diepe weinig begroeide sloot, krabbenscheersloot en verlandingsvegetatie (met helofyten).

Ecologische verbinding

Binnen en tussen de deelgebieden is een ecologische verbinding beoogd die geschikt is als leefgebied en als migratieroute voor verschillende van oudsher voorkomende soorten van het veenweidelandschap binnen de Krimpenerwaard en/of omgeving. Het gaat hierbij om van oudsher voorkomende soorten zoals kamsalamander, groene glazenmaker, waterspitsmuis, ringslang en een aantal matig verspreidende plantensoorten. Deze soorten profiteren van een aaneengesloten lint van geschikte leefgebieden. Hierbij spelen soortenrijke graslanden en water een heel belangrijke rol. De verbinding bestaat vooral uit verschillende typen soortenrijke botanische graslanden, doorsneden door sloten. Het zijn over het algemeen de wat nattere, voedselarme bloemrijke graslanden, dotterbloemhooilanden en natte schraallanden.

De populaties van de doelsoorten staan in meer of mindere mate onder druk. Dat hangt deels samen met het ontbreken van geschikt leefgebied en deels met het ontbreken van voldoende leefgebied en verbindingen daartussen. Door meer samenhang en verbinding te creëren tussen gebieden kunnen de doelsoorten terugkeren. In zijn totaliteit vormt het NNN-gebied van de Krimpenerwaard een waardevolle schakel binnen het geheel van belangrijke veenweidegebieden van de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht die met elkaar verbonden worden.

4.2.3 Deelgebieden, inrichting en inrichtingsmaatregel(en) per perceel

Binnen het NNN van de Krimpenerwaard worden de volgende deelgebieden onderscheiden:

- Bilwijk;

- Veerstalblok (Het Beijersche);
- Middelblok;
- Kattendijksblok;
- De Nesse;
- Berkenwoudse Driehoek;
- Oudeland;
- Den Hoek;
- Bergambacht-West (Nespolder);
- Kadijk-West.

De deelgebieden De Nesse en Berkenwoudse Driehoek zijn, met uitzondering van enkele restopgaven, al ingericht. Voor de overige deelgebieden die nog ingericht moeten worden en de restopgaven in de deelgebieden De Nesse en Berkenwoudse Driehoek is een inrichtingsplan opgesteld. Dit inrichtingsplan is bij de onteigeningsstukken gevoegd (tabblad B-5). Het plan bestaat uit een deel A en deel B. In deel A worden de uitgangspunten van de inrichting beschreven, in deel B wordt de inrichting per deelgebied beschreven. Daarbij wordt ook de ligging geschetst en worden de huidige natuurwaarden en landschapselementen benoemd. Omdat de natuuropgave voor de Krimpenerwaard bestaat uit weidevogelnatuur, botanische natuur, kleinschalige landschapselementen en waternatuur, wordt per deelgebied op deze onderwerpen ingegaan. Verwezen kan worden naar pagina 7 tot en met 96 van deel B van het inrichtingsplan.

In bijlage A achter deze zakelijke beschrijving is op perceelniveau (per grondplannummer) aangegeven welke maatregel/maatregelen moet/moeten worden gerealiseerd. Zie hiertoe de laatste (meest rechtse) kolom.

5. Ter onteigening aan te wijzen onroerende zaken

De ter onteigening aan te wijzen onroerende zaken zijn aangeduid op de bij de onteigeningsstukken behorende en gewaarmerkte grondtekeningen (zie tabblad A-3) en op de bij de onteigeningsstukken behorende projectietekeningen (zie tabblad B-2). In de wijze van planuitvoering wordt inzicht verschaft door de bij de onteigeningsstukken gevoegde inrichtingstekeningen (zie tabblad B-5).

Voor de tenaamstelling van de onroerende zaken wordt verwezen naar de lijst van ter onteigening aan te wijzen onroerende zaken (tabblad A-4) welke is opgesteld overeenkomstig de kadastrale registratie (tabblad A-6).

6. Gemeente

Het plangebied is gelegen in de gemeente Krimpenerwaard. Ook alle ter onteigening aan te wijzen gronden liggen binnen de grenzen van deze gemeente.

7. Tenaamstelling onteigening

De onteigening dient te geschieden ten name van de gemeente Krimpenerwaard. De werken (inrichtingsmaatregelen) die op de ter onteigening aan te wijzen gronden zijn geprojecteerd zullen ook door of in opdracht van deze gemeente worden uitgevoerd.